

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/187/2019
Identifikačné číslo spisu:	1413222525
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1413222525.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne F.. X. H., bývajúcej v B., U. XX, zastúpenej JUDr. Matejom Ondrejkom, advokátom so sídlom v Bratislave, Grosslingova 6-8, proti žalovanému Stavebnému bytovému družstvu Bratislava IV, so sídlom v Bratislave, Polianky 8, zastúpenému Mgr. Jozefinou Podhradskou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Račianska 62, o nahradenie prejavu vôle, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 24 C 414/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2019 sp. zn. 8 Co 51/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 14. novembra 2017 č. k. 24 C 414/2013 - 313 nahradil vyhlásenie vôle žalovaného o uzavretí zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu č. XX, nachádzajúceho sa na 2. poschodí bytového domu na U. XX, XX, XX, XX, XX, XX vo vchode U. XX, súpisné číslo XXXX, v Bratislave, zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Správou katastra Hlavného mesta Bratislava, postaveného na pozemku - parcela reg. „C“ s parcelným číslom XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX a XXXX a k tomu prislúchajúceho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti 8019/586008, v znení predloženom zo strany pôvodnej žalobkyne X.. K. J.. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vykonaným dokazovaním zistil, že právna predchodkyňa žalobkyne sa stala výlučnou nájomníčkou daného bytu na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava IV zo 16. júna 2005, sp. zn. 20 C 28/2004, ktorým súd zrušil právo spoločného nájmu účastníkov (pôvodnej žalobkyne a jej bývalého manžela) k predmetnému bytu a určil, že členkou Stavebného bytového družstva Bratislava IV a výlučnou nájomníčkou bytu sa stáva pôvodná žalobkyňa. Žalovaný v decembri 2007 zastal právnej predchodkyni žalobkyne výpoveď z nájmu bytu podľa § 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka z dôvodu neplatenia zálohových platieb za užívanie bytu a služieb s tým spojených za obdobie od januára 2007 do decembra 2007, ako aj z dôvodu, že neuhrádzala nedoplatky z vyúčtovania nákladov za užívanie bytu a služieb s tým spojených za obdobie

ku dňu 31. decembra 2016. Túto výpoveď právna predchodkyňa žalobkyne prevzala 14. januára 2008, výpovedná lehota uplynula v apríli 2008, pričom právna predchodkyňa žalobkyne v lehote plynutia výpovednej doby uhradila všetky nedoplatky a žalobu o určenie neplatnosti výpovede na súde nepodala. Súd ďalej zistil, že žalovaný po uplynutí výpovednej doby nepožiadaval právnu predchodkyňu žalobkyne o vypratanie bytu, každoročne jej pre jednotlivé kalendárne roky 2008 až 2013 zasielal predpis mesačných zálohových platieb, ako aj ročné vyúčtovania nákladov a služieb spojených s užívaním bytu. Z takto zisteného stavu vyvodil záver, že nájomná zmluva medzi právnou predchodkyňou žalobkyne a žalovaným bola uzatvorená konkludentne a s poukazom na § 28, § 29 ods. 1, 2 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 29. januára 2019 sp. zn. 8 Co 51/2018 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil (prakticky iba v časti identifikácie nadobúdateľa v texte zmluvy o prevode vlastníctva) potvrdil a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V zmysle § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie jeho správnosti dodal, že právna predchodkyňa žalobkyne v predmetnom byte bývala ako nájomníčka bytu a členka družstva spoločne so svojím manželom niekoľko desaťročí, v období po doručení výpovede z nájmu sa naďalej správala ako nájomníčka bytu, ktorý užívala a uhrádzala za neho platby s tým spojené, pričom žalovaný ju na vypratanie bytu nikdy nevyzval a od roku 2008 s ňou písomne komunikoval ako s nájomníčkou. Uviedol, že Stanovy Stavebného bytového družstva Bratislava IV konkludentný spôsob vzniku nájomného vzťahu neupravujú a ustanovenie § 685 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa na predmetnú situáciu nevzťahuje, keď neupravuje formu, ale len vecné podmienky samotného prenechania družstevného bytu do nájmu členovi družstva. Uzavrel, že medzi stranami došlo konkludentne k vzniku nového nájomného vzťahu. Poukázal na to, že žalobkyňa sa stala jedinou dedičkou po pôvodnej žalobkyni a teda na ňu prešli všetky práva a povinnosti poručiťky, vrátane práv založených podaním žiadosti o prevod predmetného bytu do vlastníctva, ktoré ako práva majetkového charakteru smrťou nezanikajú, ale prechádzajú na dedičov. Preto i v prípade terajšej žalobkyne sú splnené všetky predpoklady na prevod predmetného bytu do vlastníctva bez toho, aby sama musela (opätovne) požiadať o prevod bytu novou žiadosťou, keď do právneho vzťahu založeného právnym úkonom spočívajúcim v podaní žiadosti o prevod bytu poručiťkou vstúpila jej smrťou a je z neho oprávnená v rovnakom rozsahu ako poručiťka. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť a zároveň dôvodnosť odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ C.s.p. s tým, že odvolací súd znemožnil žalovanému uskutočňovať procesné práva pred súdom v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietal, že odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od zaužívanej praxe - najmä pripustením možnosti uzavrieť nájomnú zmluvu konkludentne, tento odklon však dôkladne a presvedčivo neodôvodnil. Dovolanie podal i z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, keď jeho rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.) Uviedol, že hoci pôvodná žalobkyňa predmetný byt užívala, platila za služby spojené s užívaním bytu a žalovaný nepristúpil k vyprataniu bytu, tieto skutočnosti samo osebe ešte nezakladajú platný nájomný vzťah. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 266/2007 a 5 Cdo 213/2008. Navrhol, aby dovolací súd žalobu zamietol, resp. rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaný v dovolaní síce uviedol rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, avšak tieto rozhodnutia vychádzajú z odlišných skutkových okolností a teda nemožno konštatovať odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol, resp. zamietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427

ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenie pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalovaný vyvodzujúc svoje dovolanie z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietať odôvodnenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vyporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že pôvodná žalobkyňa v byte bývala ako nájomníčka a členka družstva pôvodne spoločne s bývalým manželom niekoľko desaťročí, v období po doručení výpovede z nájmu (z 28. decembra 2007) sa naďalej správala ako nájomníčka bytu, ktorý užívala a uhrádzala za neho platby s tým spojené, pričom žalovaný sa súdnou cestou nikdy nedomáhal vypratania bytu a na vypratanie bytu ju nikdy ani nevyzval písomne ani pri osobných rokovaniach, dlhoročne od roku 2008 s pôvodnou žalobkyňou písomne komunikoval ako s nájomníčkou, zasielal jej zálohové predpisy na úhradu všetkých platieb za byt, vyúčtovania nákladov za príslušné kalendárne roky, obsahujúce upozornenie, že pre ňu je toto vyúčtovanie vypracované správcom bytového domu len informatívne, keďže je pre ňu ako nájomcu rozhodujúce jeho vlastné vyúčtovanie. Odvolací súd ďalej uviedol, že nebolo sporné, že pôvodná žalobkyňa sa neplatnosti výpovede z nájmu na súde nedomáhala, avšak v tomto prípade nejde o obchádzanie zákona, resp. nahrádzanie zmeškania lehoty na podanie žaloby o neplatnosť výpovede, nakoľko podaná žaloba sa neopiera o existenciu pôvodného nájomného vzťahu, ktorý zanikol v dôsledku výpovede, avšak o konkludentne novovzniknutý nájomný vzťah medzi stranami, založený správaním sa sporových strán po doručení výpovede. Odvolací súd sa zároveň riadne vypořiadal s namietaným hodnotením dôkazov, keď vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že súd prvej inštancie skutkový stav ustálil dostatočne a správne a pre rozhodnutie v spore nemá žiadnu relevanciu ani výsluch ďalšieho štatutárneho zástupcu, ktorého navrhol žalovaný vypočuť na zistenie, či vyjadril súhlas s uzavretím nájomnej zmluvy s pôvodnou žalobkyňou, keď z hľadiska posúdenia správania sa sporových strán je otázka, či druhý štatutárny zástupca vyslovil s uzavretím zmluvy súhlas bez právneho významu. Odvolací súd uzavrel, že uvedené platí i vo vzťahu k obsahu Stanov Stavebného bytového družstva Bratislava IV, keď tieto konkludentný spôsob vzniku nájomného vzťahu výslovne neupravujú, pričom ustanovenie § 685 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa na predmetnú situáciu nevzťahuje, keď neupravuje formu, ale len vecné podmienky samotného prenechania družstevného bytu do nájmu členovi družstva. Z uvedeného je teda celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd

rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) náležitosti v zmysle § 393 C.s.p. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Takisto samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

18. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

19. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v dovolacom konaní (II. ÚS 78/05).

20. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva.

21. Žalovaný ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

22. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 C.s.p. môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

23. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho

súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil.

24. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

25. V súvislosti s argumentáciou, že dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., dovolateľ uviedol, že samotné skutočnosti, že pôvodná žalobkyňa predmetný byt užívala, platila za služby spojené s užívaním bytu (najmä v čase po uplynutí výpovednej lehoty), žalovaný nepristúpil k vyprataniu bytu ešte nezakladajú platný nájomný vzťah a to v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, od ktorej sa však súdy nižších inštancií odklonili.

26. Z týchto dôvodov posudzoval dovolací súd opodstatnenosť dovolacej argumentácie žalovaného len vo vzájomnej interakcii „právnych“ otázok riešených odvolacím súdom a „právnych“ otázok riešených v rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré uviedol v dovolaní. Na podstatné závery týchto rozhodnutí poukazuje dovolací súd v bodoch 27. až 29. tohto uznesenia.

27. Podľa názoru najvyššieho súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 113/2007 uzavretie nájomnej zmluvy ústnou či konkludentnou formou môžu preukazovať aj ďalšie skutočnosti, ako nerušené užívanie bytu po odovzdaní vyprataného bytu s dodávkou a odberom plnení poskytovaných s užívaním bytu, vystavenie evidenčného listu na meno nájomcu na začiatku užívania bytu alebo neskôr po zmene rozhodných skutočností pre výpočet plnení poskytovaných s užívaním bytu, pravidelné predpisovanie a platenie nájomného zodpovedajúce dohodnutému nájomnému a jeho preberanie prenajímateľom bez akýchkoľvek výhrad, pravidelné predpisovanie záloh na plnenia poskytované s užívaním bytu, vypracovanie vyúčtovaní týchto služieb a prevzatie platieb na tieto plnenia prenajímateľom, vzájomná korešpondencia týkajúca sa predmetného bytu, napr. reklamácia závad, hlásenie počtu osôb v byte, hlásenie trvalého pobytu a pod.

28. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 144/2007 konštatuje, že prejav vôle možno urobiť zásadne akýmkoľvek spôsobom, ktorý vôľu konajúceho robí poznateľnou pre iné osoby. Právny úkon možno urobiť aj konkludentne (nevýslovne, faktickým správaním) za predpokladu, že tento spôsob prejavu nevzbudzuje pochybnosti o tom, akú vôľu chcel subjekt prejaviť (§ 35 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Nedostatok písomnej formy nájomnej zmluvy nemá za následok jej neplatnosť (§ 686 ods. 1 a § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka); nájomná zmluva môže vzniknúť aj ústne, prípadne mlčky. V takom prípade ale prejavy vôle smerujúce k uzavretiu zmluvy musia byť urobené spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chceli účastníci prejaviť (§ 35 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Záver o uzavretí zmluvy o nájme bytu konkludentným spôsobom teda nutne predpokladá, že tu bol daný konkludentný prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy o nájme bytu tak na strane prenajímateľa ako aj na strane nájomcu. Otázku, či k takému prejavu došlo treba zodpovedať s prihliadnutím na okolnosti daného prípadu. Konkludentný prejav možno urobiť predovšetkým použitím takých vyjadrovacích prostriedkov, ktoré v spoločenskom a v právnom styku obvykle slúžia na vyjadrenie určitej vôle (napr. prikývnutie hlavou), ale aj použitím takých vyjadrovacích prostriedkov, ktoré síce obvykle neslúžia na vyjadrenie určitej vôle, z ktorých ale, vzhľadom na okolnosti prípadu, treba vyvodiť v konkrétnom prípade, že ide i o prejav určitej vôle.

29. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 266/2007 uviedol, že neexistencia písomnej formy nájomnej zmluvy sama osebe nespôsobuje jej neplatnosť podľa § 686 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tým

nezabraňuje vzniku nájmu bytu. Poukázal na tú skutočnosť, že hoci nedostatok písomnej formy nájomnej zmluvy nespôsobuje jej neplatnosť, prejavy vôle smerujúce k uzavretiu nájomnej zmluvy musia byť urobené spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosť o tom, čo chceli účastníci konania prejavíť (§ 35 Občianskeho zákonníka). Záver o uzavretí zmluvy o nájme bytu konkludentným spôsobom preto nevyhnutne predpokladá, že tu bol daný konkludentný prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy o nájme bytu tak na strane prenajímateľa, tak aj na strane nájomcu (nájomcov).

30. Z porovnania právnych záverov, na ktorých v napadnutom rozsudku založil svoje rozhodnutie odvolací súd, s podstatou záverov najvyššieho súdu, ktoré vyjadril v rozhodnutiach uvedených v bodoch 27. až 29., nevyplýva, že by v preskúmvanej veci - v právnych otázkach, ktorých sa týkajú tieto rozhodnutia - došlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

31. Pokiaľ dovolateľ oprel jeho dovoláciu právnu úvahu o rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 213/2008 dovolací súd uvádza, že toto rozhodnutie skutkovo ani právne nesúvisí s prejednávanou vecou, nakoľko uvedené rozhodnutie rieši situáciu, v ktorej odporkyňa užívala byt len na základe súhlasu predchádzajúceho nájomcu bytu (bez súhlasu prenajímateľa) a teda sa nemohla domnievať, že je nájomníčkou bytu z akéhokoľvek titulu a preto nemohlo prísť k uzavretiu nájomnej zmluvy ani konkludentným spôsobom. Rovnako rozhodnutie sp. zn. 5 Cdo 266/2007 vychádzalo z odlišného skutkového stavu, keď žalobcovia síce tvrdili, že nájomná zmluva vznikla konkludentným spôsobom tým, že si začali plniť povinnosti z nájomnej zmluvy a platili nájomné, zároveň však uvádzali, že nájomnú zmluvu nepodpísali, nakoľko s jej obsahom nesúhlasili a mali k obsahu nájomnej zmluvy podstatné výhrady. Za takto zisteného stavu dovolací súd vyvodil záver, že iba platenie nájomného samo osebe ešte neznamená, že došlo k vzniku nájmu bytu.

32. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd správne vec právne posúdil, ak vychádzal zo skutočností, že došlo k uzavretiu nájomnej zmluvy konkludentnou formou. Dovolanie žalovaného tak neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 2 C.s.p.). Najvyšší súd preto jeho dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

33. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania 2:1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.